

2020.05.27.

8. oszt. irodalom

Téma: Tolnai Ottó: A novella (részlet)

TK.: 191-193.o. – olvasd el a részletet.

Ha megismerkedtél a szöveg tartalmával, állíts össze hozzá 5 kérdést.

A kérdéseket írd be a füzetbe, majd válaszolj is rá!

2020.05.28.

8. oszt. irodalom

Téma: Szövegértés

Olvasd el figyelmesen a szöveget, és válaszolj pontosan a kérdésekre!

100 éve született

Lotz János magyar származású amerikai nyelvész, egyetemi tanár, az MTA tiszteletbeli tagja 100 éve, 1913. március 23-án született. Milwaukee-ban, Amerikában látta meg a napvilágot, apja Lotz Márton, anyja May Katalin, akik az 1910-es években vándoroltak ki az Amerikai Egyesült Államokba, de 1920-ban visszatelepedtek régi otthonukba, Somogyvámosra. A bonyhádi evangélikus gimnáziumban érettségizett 1931-ben, s ezután iratkozott be a Pázmány Péter Tudományegyetemre magyar–angol–német szakra, ahol Kosztolányi Dezső magántitkára lett, később felvették az Eötvös Collegiumba is, ahol Gombocz Zoltán lett a szellemi vezetője. Gombocz Lotz Jánosnak a Jókai-kódex igealakjairól szóló dolgozatát kitüntetésre ajánlotta, segítségével két éves ösztöndíjat kapott Stockholmba a germanisztika és a filozófia tanulmányozására, 1935-ben Svédországban folytatta tanulmányait, ahol magyar lektor és az egyetemi magyar intézet vezetője lett.

1936-ban bölcsészdoktor lett, 1939-től magántanár. Munkásságának egyik központi fejezete a magyar hangrendszer vizsgálata volt. 1942-től rendes tanár. Stockholmi katedráját megtartva 1942-től vendégtanár a New York-i Columbia Egyetemen. 1946-tól az általános és összehasonlító nyelvészet tanára, 1949 és 1967 között az általános nyelvészet tanára. Közben 1953-tól 1965-ig az urál-altaji nyelvi és területi kutatások központjának igazgatója. Stockholmban 1957-ig volt tanszékvezető, 1959 és 1965 között mint vendégtanár működött.

Időközben magyar állampolgárságától megfosztották, de 1963-ban vízumot kapott Magyarországra nemzetközi tekintélyének köszönhetően, és 1966-ban meghívták vendégprofesszornak a budapesti tudományegyetemre. Kutatómunkájának nagy részét ekkor Magyarországon végezte.

1967-től négy éven át a washingtoni Center for Applied Linguistics főigazgatója, majd két évig európai igazgatója volt. A washingtoni nyelvészeti kutatóintézet feladata, hogy kiépítse a nemzetközi intézet európai bázisát Stockholm alközponttal. Ezzel az interkontinentális nyelvkutatás irányítása most már diplomáciai feladatokkal is párosult. Munkáját két területre összpontosította: az egyik az összehasonlító nyelvészet, a másik a világ nyelveinek leírása lett volna.

1973. augusztus 25-én, 60. életében halt meg szívrohamban Chevy Chase-ben. Halála után jelent meg munkássága teljes gyűjteménye a Szonettkoszorú a nyelvről című kötete, amelyet az ő instrukciói alapján pártfogoltja, Szépe György állított össze.

1. Lotz János nyelvészként milyen témákkal és hol foglalkozott? (5 pont)

A hiányzó részeket töltsd ki!

Nyelvészeti témák	Hol foglalkozott vele?
Jókai-kódex igealakjai	
	Budapest, tudományegyetem
	Washington, Center...
Urál-altaji nyelvek területi kutatása.	
Magyar hangrendszer	

2. Rakd időrendbe számozással az alábbi tényeket! (6 pont)

Kosztolányi titkára.

Hazatelepedés szülei falujába.

Hosszú idő után Magyarországra látogathat.

Szépe megjelenteti művét.

Életében először magyar lektor.

Diplomataként utazott.

3. Keresd meg a hibát az alábbi szövegben! Javítsd ki! A hibás elemeket húzd alá!

(4 pont)

Szegényparaszt napszámos szülei az 1910-es évek elején kivándoroltak az ígéret földjére. Lotz Márton Milwaukee városban (USA) született. Az Újvilágba a munkalehetőségek vonzották a családot. A kislány alapiskoláit Detroitban, a gyorsan fejlődő iparvárosban végezte. Az első világháború után a család hazatért Magyarországra még 1921 tavaszán. Böhm (Böjte) Sándor somogyvámi tanító rábeszélte a szülőket, hogy taníttassák fiukat, s a három nyelvet beszélő János számára kijárta, hogy a bonyhádi református gimnázium tandíjmentesen tanítsa. Kiemelkedő szorgalmát és tehetségét minden tanév végén pénzzel jutalmazta az iskola. Az intézmény több, mint kétszáz éves történetének egyik legkiválóbb tanulója volt Lotz János (1923–31).

4. Igaz vagy hamis? (5 pont)

- a) Lotz közel annyi időt töltött külföldön tanítással, mint itthon tanulással.
- b) Stockholmban, New Yorkban és Budapesten volt vendégtanár.
- c) Lotz mestere Gombocz, tanítványa Szépe volt.
- d) Lotz még nem töltötte be a 60. évét, amikor meghalt.
- e) Ugyanabban az országban született és halt meg Lotz János.

Összesen 20 pont